

Το Καθρέφτισμα Στις Λεπτομέρειες Των Πράξεων Ή Η Άμμος Στις Σελίδες Του Βιβλίου.

(Παρενθετικές σκέψεις, με αφορμή το βιβλίο του Γ. Βέν <<Με τις Μογγόλες>> εκδ κέδρος 2005.)

Του Χρήστου Νιάρου – Μελβούρνη

Σαν το τσάι γιασεμιού οι γουλιές της γραφής των φωνηέντων του Γεωργίου βέη, ξεδιπλώνονται από τον ουρανό των προτάσεων της ταξιδιωτικής του πορείας -ιστορίας και μέσα σε αυτό το βιβλίο με μαεστρία πολλαπλών βηματισμών. Ιδίως επίγευσης. Τσάι ισχυρό, αναγνωρίσιμο από την πρώτη γουλιά της αφετηρίας των βιωμάτων, της όποιας κινησιολογίας τους δηλαδή, σιγά σιγά γίνεται πίο διακριτικό και αποκτά την αυταξία του μέχρι την τελευταία γουλιά αντοχής. Στην χλωρίδα και στην πανίδα της όποιας ενδοχώρας, χρησμοί, σημαίνοντα και στιγμιότυπα ξεδιπλώνονται και αλληλοσυμπληρώνονται. Πάμε δηλαδή στα ενδότερα της απόλαυσης. Όχι όμως ως πλεονασμό ικανοποίησης αλλά ως πιστότητα αυθεντικότητας του ευ. Στην μογγολική γη και στις γυναίκες των συναναστροφών του, οι συνειρμοί και οι υπόγειες αλληλουχίες του συγγραφέα, υπακούουν και συμπλέουν με τις αλληλουχίες των πραγμάτων. Το Εκεί (το πάντα, το εδώ), ως πεδίο αλλαγών και ανακατατάξεων βρίσκεται σε ρυθμική ευρυθμία με τα του εντός του. Τοπίο και ματιές συνορεύουν μεταξύ τους και ξεδιπλώνουν πολλαπλές αναγνώσεις ενδεχομένως και να τις κατακτούν. Χωρίς ίχνος εγκαρτέρησης ή πάθους ή συμπιλώσης με την φθορά του χρόνου, η συνομιλία ξεδιπλώνεται μέχρι Εκεί (νάτο πάλι μπροστά μας) που το επιτρέπει η δημιουργική φαντασία των συμπρωταγωνιστών.

Ακόμη και η ακυρωμένη σκέψη της έκστασης και η όποια πρωτοβουλία άμυνας απέναντι της, μέσα στις πολλές εναλλαγές του τοπίου γειτνιάζονται με το στοίχημα επικινωσίας και προσαρμογής ναυαί παρών σαν πλαίσιο. Ο συγγραφέας ταξιδεύει, με τις λέξεις που τον κυριεύουν και τον ελκούν. Έχοντας μαζί του ποιητικά, συμβολισμούς πολλούς στην βαλίτσα του, τους εναποθέτει αλλά και τους πρεσβεύει και σε αυτές τις γραμμές. Οτι είναι μονόλογος γίνεται διάλογος. Η σιωπή με την όποια λαλιά της κουβαλάει την δικιά της δικαιοσύνη. Ως παρατήρηση, ως φυγή, ως συμπέρασμα. Πολυσημία δηλαδή, ακόμη και αυτό που είναι μπροστά του, γίνεται αυθεντικά φιλόξενο και σε άλλες συντεταγμένες μεσημβρινών τον ταξιδεύουν. Το άγνωστο της στέπας ανοίγει τα ενδότερα της απόλαυσης και τα συντάγματα αιφνιδιασμών της εκτελούν την αποστολή τους. Εκφράσεις νοηματικές που προχωρούν το ξεδίπλωμα των αναστοχασμών. Οι πτυχές ταξιδιού, νασαι παρών δηλαδή, ψυχή και σώμα, σε οτι σε γεμίζει και στην κάθε στιγμή, είναι η ακρογωνιαίια λεπτομέρεια της εμβάθυνσης και της επικοινωνίας. Με παρέα τούς; Με τόπους και με ανθρώπους, ξένους, αγνώστους, μονίμους, παροδικούς όταν τους εμπειρίεις και τους συμπληρώνεις, το ταξίδι δεν σταματάει. Γιατί είσαι όλα αυτά και αλλα τόσα όταν τα προεκτείνεις. Γίνεσαι ταξιδι και το ξεπερνάς.

Όπως ακριβώς και οι γουλιές με ένα φλιτζάνι τσαγιού σαν ανάγκη και ενυδάτωση των δεδομένων και κουβέντας όταν επαναπροσδιορίζονται, από τα χείλη και το ανοιγόκλειμα των ματιών ταξιδεύουν ταχύτατα στο άγγιγμα στιγμών της επόμενης σελίδας. Όλα αυτά με ένα εσωτερικό ρυθμό, εσωτερικής φυγής και δη ανεξαρτησίας. Ο δισυπόστατος χαρακτήρας της μογγολικής ύλης απλώνεται. Ποια είναι αυτή η ύλη; Σημειώνει ο συγγραφέας <<της ύλης που άλλοτε μοιάζει με το ανθεκτικότερο, το στερεότερο πράγμα πάνω στην γη, και άλλοτε, πάλι, φαίνεται ότι είναι έτοιμη να ανοίξει, να διαλυθεί σε χίλια κομμάτια, να γίνει σκόνη από λήθη.>>

Στο εκεί, λοιπόν, (στο όποιο εκεί, στο όποιο εδώ, σαν πρόσχημα και πρόσκληση για τον αναγνώστη, να αλλάξει τόπους και ονόματα) σε μια παγωσιά φιλόξενη, αλλά και που κρύβει σαγήνη, σαν στέπα, σαν έλλειμα (το έλλειμα της στέπας του εντός) ο Γ.Β αφουγκράζεται το τοπίο ακόμη και από τα όποια λαγούμια του κάθε περιθωρίου. Χωροχρόνος χωρίς συμφραζόμενα η ματιά, η πλάτη, οι χάρτες της κάθε ιστορίας μεταμορφώνονται. Είτε με άπνοια, είτε με την υγρασία των τροπικών, είτε με την φαντασμαγορία, είτε με μυθική αφή όλα γίνονται κόκκοι ιστορίας στο χάρτη, στην επιφάνεια της γραφής του. Η ερημία και η έρημος, είναι η παιδαγωγός και η πατρίδα του. Κατοικεί όμως και στο βλέμμα των συνομιλητών, των μογγόλων και των γυναικών. Βλέμμα που δεν διδάσκει παρελθόν αλλά επικύρωση και επικοινωνία. Οραματική η προέκταση της κάθε λεπτομέρειας τους. Υφαίνει δηλαδή το απραγματοποίητο. Και ότι τον αγγίζει. Ανοίγει την βεντάλια των εικόνων ακόμη και στους αποχαιρετισμούς με άνεση και ειλικρίνεια.

Η συνύπαρξη ταυτότητας και ετερότητας στην γραφή του, ως εμπέδωση αγαθού, σύγκορμα και σώψυχα τον ακολουθεί σαν ειμαρμένη. Γραφή δηλαδή και με τα δύο χέρια. Για ένα λαό, με πολλές διασταυρώσεις ιδιωμάτων που καταφέρνει να κερδίζει το στοίχημα στους αιώνες. Και ο ίδιος κερδίζει το στοίχημα, με τις πρώτες λέξεις που προσφέρει όταν αρχίζει να μαθαίνει τα φωνήεντα, τα σύμφωνα και τις πίο απλές προτάσεις, όταν γειτνιάζει με μια άλλη κουλτούρα και γλώσσα. Ας διαλέξω το γνωστό σε όλους μας <<στην υγεία σου>> όταν βρισκόμαστε στο τραπέζι τόσο των γεύσεων και πλιότερο της γνωριμίας και επικοινωνίας.

Σημειώνει <<πρώτα η τροφή, μετά η λέξη, μετάληψη, εισαγωγή στο άλλο νόημα χωρίς δισταγμούς>>.

Ο χώρος της στέπας προσδιορίζει το κείμενο και με την γυναικεία αύρα έχει δούνη και λαβείν. Ο χώρος γίνεται αυτό που πάντοτε θα ήθελε να ναι. Ευάγωγος, διεξοδικός, αληθινός.

Δεν υπάρχει ούτε τέλεια απάντηση, αλλά και ούτε και τέλεια ερώτηση στο ταξίδι γραφής του Γ.Β. Επιγραμματικά αναφέρω <<βλέπεις τώρα, για παράδειγμα, αυτό το κάτοπτρο της σελήνης, μια συνοπτική απεικόνιση της ερήμου στο νυχτερινό χάρτη των μογγόλων. Και που παραμένει σταθερά ένα ίνδαλμα του διακόσμου, που παραπέμπει ευθέως στον ασημένιο δίσκο, στην τρομερή χλιδή του Κουμπλάι Χαν. Η Ούντβαλ δίπλα μου σχολιάζει ήρεμα τους αστερισμούς των επιφανών ή μη προγόνων της. Με φειδώ τώρα. Το ζωδιακό δόγμα διδάσκει αφάιρεση.>>

Και πίο κάτω, σε άλλη παράγραφο προσθέτει <<στο φως της λάμπας θυέλλης το στήθος της Άνου, η κατοχύρωση της επιθυμίας για περισσότερες μεταφορές και αλληγορίες. Οι σκιές διευκολύνουν τις ορμές. Τα κοντά μαλλιά αναδεικνύουν με τον τρόπο τους την χαρακτηριστική κλίση του κεφαλιού προς τα κάτω, αφήνοντας να φανεί καθαρά το οικόσημο της κομψότητας, οι λεπτομέρειες του λευκού>>.

Κοφτές οι γραφές του συγγραφέα συναντούν τα ιδεογράμματα και τις μουσικές της στέπας ανάμα με τους ήχους των σωμάτων. Ο ενικός και ο πληθυντικός γραφής του γ.β, <<με τις Μογγόλες>> είναι ένα γράμμα με και για πολλές διανομές. Πολλές επίσης και οι παραπομπές μέσα στα κείμενα των γραφών. Ένα ακόμη φιλοσοφικό ταξίδι του Γ.Β, εγκαρτέρησης και εξάρτησης. Ασπάζεται του τοπίου και του σώματος το κάρμα, ίσως και τον κανόνα του Κανένα που ενδεχομένως στον κρουώνα της καρδιάς του να υπάρχει σε περίοπτη θέση.

Συνοπτικά - που σημαίνει επαγωγικά για το παραπέρα της νοσταλγίας και της νηνεμίας - γίνεται κάτοικος του Επέκεινα. Η Μογγολία, ως πρόφαση και ως άγγιγμα, είτε στο διάβα του είτε σε η επιστροφή του, γίνονται σύννορα μεταξύ των ονείρων και των απολαύσεων του ταξιδιού του. Ως συμπέρασμα, ως γνώση, ως λύτρωση. Τίποτε δηλαδή δεν περισεύει. Ούτε ως ανάμνηση, ούτε ως φυγή. Η αρχή του ταξιδιού γίνεται από το τέλος και αντίστροφως ανανεώνεται.

Στο εξώφυλλο του βιβλίου σημειώνονται και τα εξής <<Θα μπορούσε να ήταν ένα μυθιστόρημα ή το σενάριο μιας ταινίας, ένα ποιήμα, ίσως, πάνω στο σώμα της μογγολικής νύχτας. Είναι μια σειρά γυναικών που βγαίνουν από τα βαγόνια των τρένων, τα λεωφορεία και τα αεροπλάνα και επείγονται να μιλήσουν ελληνικά. Έρχονται από τις στέπες και το αναβαθμισμένο Ουλάν Μπατόρ για να μείνουν μαζί μας. Είναι οι Μογγόλες, που έχουν για σπίτι τους την έρημο Γκόμπι, που κατεβαίνουν η μια μετά την άλλη στο Πεκίνο, στη Σεούλ, και στο Χονγκ Κονγκ για να δουν πως άλλαξε η άλλοτε επικράτεια του ένδοξου παππού τους, του Κουμπλάι Χαν>>.

Φωτογραφικά, επιστρέφω, από το τέλος του εξωφύλλου, στο Ημερολόγιο Νευμάτων. Σε μια ενότητα από τις πολλές του βιβλίου. Ας αγγίξουμε του χρόνου την σελίδα με την γραφή του Γ.Β. Τα όρια της ενσυναίσθησης του φιλτράρονται. Με τελετουργία συνταξιδιώτη οι σκέψεις του μας συμπληρώνουν. Αποσπασματικά, ας ακούσουμε μια ακόμα ανάσα του. Θα την έλεγα στροφή από ένα χορό πεπρωμένου. Πάμε στις κλίμακες των παρενθέσεων του Γ.Β. <<Φωνές (μαρτυρίες άμυνας), κραυγές (κώδικας επαγρύπνησης), σινιάλα (παράταση επιβίωσης) και ψίθυροι (λεξικό φόβου): το διακεκριμένο σύνολο των ήχων, τα σκιρτήματα κυνηγών και θηραμάτων, η αδιάσπαστη ενότητα των αρχετυπικών ζώων της στέπας και των γηγενών. Μια συνάφεια ανθρώπων και των άλλων ενοίκων αυτής της κοιλάδας, που θα έκανε τον παροιμιώδη στίχο από τον Βασιλιά Ληρ του Σαίξπηρ, to be a comrade with the wolf and owl, σαφέστερο όσο ποτέ άλλοτε..]>>

Σε δρόμους νηφαλιότητας, ενδοσκόπησης, φαινομενολογίας, ιστορίας, συμπτώσεων, αποκρυπτογραφίσεων, αιφνιδιασμών τα κομμάτια δηλαδή του ταξιδιού απογειώνονται με την γραφή του. Σημειώνει στην ενότητα με τον τίτλο οι πολυτέλειες των οδοιπορικών, ένα από τα πολλά καθρεφτίσματα (κομμάτια διαλεκτικής διπλωματίας θα έλεγα να είναι δόκιμος ο όρος). Γράφει δηλαδή <<η κίνηση του σώματος που αντικρίζουμε για πρώτη φορά, εκείνη ακριβώς την στιγμή που μας προσφέρεται ως διπλή δυνατότητα, να το δούμε δηλαδή ως ενότητα αυτόνομη και φυσικά πολυδιάστατη, αλλά και ως αναπόσπαστο μέρος ενός ευρύτερου συνόλου σημάτων: ως γυναίκα ενός αξιομνημόνευτου απογεύματος και ως εισαγωγή στην αυστηρή διαλεκτική της στέπας.>>

Οτι τον συνάντησε το αποτυπώνει σε βάθος χρόνου. Αυτά, με γερή δόση μνήμης δεν αποχαιρετούν την όποια Αλεξάνδρεια του. Όποια πόλη, γειτονιά, νύχτα ματιά, μιλιά βρέθηκε στα ταξίδια του αποτυπώνεται στην ενδοχώρα των βιβλίων του. Οριακά και ιδεατά η ακαταμάχητη βεβαιότητα του ταξιδιωτικού ρεαλισμού του [οτι δεν γνωρίζουμε, οτι δεν περπατήσαμε, οτι δεν αγγίξαμε, με ή χωρίς δεν] η γραφή και παραγράφου του βιβλίου μας το ξεδιπλώνει απλόχερα. Σαν να είμαστε εκεί. Σε κάθε κραδασμό σώματος και πνεύματος. Αυτόνομα, δε η κάθε ενότητα του βιβλίου στέκεται και διαβάζεται. Το εκεί του που γίνεται εδώ, στο υπερβατικό δηλαδή και στο απτό τους, τον φωτογραφίζουν. Τέλος και από την ενότητα του βιβλίου, με τον τίτλο <<το παλιμπηστο ταξίδι>> πάντα επίκαιρα, προσθαφαιρεί ένα ακόμα απόσταγμα του από την σύνταξη του χώρου και από τις ζώνες του χρόνου. Σημειώνει <<η τελευταία φωτογραφία του φιλμ, Kodak 400 ASA, για να αποτυπώνεται ακέραιη η ματαιότητα. Η λαχτάρα της Ογιούν να χωρέσει από τώρα στην μνήμη αυτού του χώρου που μας έμαθε ενσωμάτωση, μη νόστο, υπαγωγή στο μυστήριο του επέκεινα. Ψιθυρίζω ακόμη μια φορά: Δεν είμαι εκεί που σκέφτομαι, και σκέφτομαι εκεί που δεν είμαι>>. Πολυεπίπεδη, φιλόξενη και ταξιδιάρικη και αυτή η γραφή του μας συντροφεύει. Του Χρήστου Νιάρου – Μελβούρνη

**ΤΑ ΠΟΙΗΜΑΤΑ ΤΟΥ
ΧΡΗΣΤΟΥ ΝΙΑΡΟΥ**